

El projecte de Reial Decret de comunitats energètiques, al detall

8 de maig de 2023
Xarxa per la sobirania energètica (Xse)

El projecte de Reial Decret de comunitats energètiques, al detall

El passat divendres 21 d'abril, el Ministeri per a la Transició Energètica i el Repte Demogràfic (MITECO) va llançar a informació pública el text d'un **Reial Decret per regular les dues figures compreses dins de l'àmbit de les comunitats energètiques**: les comunitats d'energies renovables i les comunitats ciutadanes d'energia.

La norma servirà per transposar el contingut de dues directives europees: la [Directiva \(UE\) 2018/2001](#) relativa al foment de l'ús de l'energia procedent de formes renovables (que introdueix la nova figura de les comunitats d'energies renovables) i la [Directiva \(UE\) 2019/944](#) sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es modifica la Directiva 2012/27/UE (que defineix el marc de les comunitats ciutadanes d'energia).

Cal recordar, però, que el text **es troba en fase d'informació pública** fins el 17 de maig i, per tant, pot patir canvis abans de la seva aprovació definitiva per part del Consell de Ministres i la posterior publicació al BOE.

Per tal de facilitar la comprensió de les dues figures i conèixer les seves diferències, a continuació compartim un **quadre comparatiu** amb el contingut bàsic de la proposta del MITECO.

	Comunitats d'energies renovables (CER)	Comunitats ciutadanes d'energia (CCE)
Definició	Entitat jurídica basada en la participació oberta i voluntària controlada per socis i membres situats en les proximitats del projecte de la seva propietat (persones físiques, pimes o autoritats locals -o agrupacions o associacions d'aquestes-).	Entitat jurídica basada en la participació oberta i voluntària controlada per socis i membres del projecte (persones físiques, pimes o autoritats locals). L'àmbit d'actuació es limita al sector elèctric .
Finalitat primordial	Proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus membres o socis o a les zones locals on operen, més que no pas els guanys financers .	
Requisits aplicables	Mínim 5 socis o membres. Participació oberta sense límits o condicions injustificades o discriminatòries	Mínim 5 membres o socis. Persones físiques o jurídiques de naturalesa pública, privada o públicoprivada.

	Comunitats d'energies renovables (CER)	Comunitats ciutadanes d'energia (CCE)
Requisits aplicables	Autonomia de la comunitat. Incompliments: <ul style="list-style-type: none"> • Un membre o soci acumula més del 51% de vots o té una posició de domini. • Que només un membre pugui nomenar o destituir la majoria dels membres de l'òrgan d'administració. 	
	Proximitat dels membres o socis: <ul style="list-style-type: none"> • Municipis < 5.000 hab.: propietaris de béns immobles, residència habitual o titulars punt subministrament del municipi o municipis colindants (sempre que cap d'ells ni la seva suma > 50.000 hab.). • Municipis 5.001-50.000 hab.: propietaris de béns immobles, residència habitual o titulars punt subministrament del municipi. • Municipis > 50.000 hab.: propietaris de béns immobles, residència habitual o titulars punt subministrament a un radi de 5 km. 	Control de la comunitat. Incompliments: <ul style="list-style-type: none"> • Els socis o membres que no són persones físiques, petites empreses o autoritats locals acumulen més del 51% de vots o tenen una posició de domini. • Que els socis o membres que no són persones físiques, petites empreses o autoritats locals puguin nomenar o destituir la majoria dels membres de l'òrgan d'administració.
	Destinen, principalment, els beneficis econòmics a reducció costos energia socis o membres, desenvolupament objecte social, inversions per millores ambientals o desenvolupament social localitat.	

	Comunitats d'energies renovables (CER)	Comunitats ciutadanes d'energia (CCE)
Drets i obligacions de la comunitat	<p>Dret a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produir, consumir, emmagatzemar i vendre energies renovables mitjançant contractes de compra d'electricitat renovable. • Compartir l'energia renovable només dins de la comunitat. • Accedir a tots els mercats d'energia, tant directament com via agregació. • Actuar com a representants dels consumidors per a la realització de l'autoconsum compartit. 	<p>Dret a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accedir a tots els mercats d'energia directament o a través de l'agregació. • Rebre un tracte no discriminatori i proporcionat respecte l'exercici de les seves activitats, drets i obligacions com a clients finals, generadors, subministradors, o participants al mercat que prestin serveis d'agregació. • Actuar com a representants dels consumidors per a la realització de l'autoconsum compartit.
	<p>Subjectes a la normativa aplicable, en el cas que subministrin energia o proporcionin serveis d'agregació o altres serveis energètics comercials.</p> <p>Subjectes a procediments (registre i concessió), càrregues, gravàmens i impostos pel repartiment del cost global del sistema.</p>	<p>Subjectes a procediments (registre i concessió), càrregues, gravàmens i impostos pel repartiment del cost global del sistema.</p>
	Dret d'ús o explotació dels actius energètics dels socis que hagin venut, cedit o aportat a la comunitat (incloent els d'entitats locals).	
Drets i obligacions dels membres o socis/es	<p>La participació a la comunitat serà accessible a tots els consumidors, incloses les llars amb ingressos baixos o vulnerables.</p> <p>Tots els membres o socis tindran dret a participar en la presa de decisions de la comunitat en els termes que es reculli als estatuts.</p>	

	Comunitats d'energies renovables (CER)	Comunitats ciutadanes d'energia (CCE)
Marc facilitador	<p>L'Administració pública ha de garantir que:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S'eliminïn els obstacles reglamentaris i administratius injustificats a les comunitats. • El gestor de la xarxa de distribució cooperi amb les comunitats. • Hi hagi disponibles instruments de finançament i informació. • Es proporcionï suport reglamentari i de reforç de capacitats a les autoritats públiques per a propiciar la creació de comunitats. 	
Relació de comunitats	<p>Relació de totes comunitats que han remès la declaració responsable corresponent al web de la DG. Actualització mensual.</p> <p>Les CCAA també podran crear llistats o registres.</p>	
Règim econòmic	<p>Accés al règim econòmic d'energies renovables previst al RD 960/2020.</p> <p>Es podran tenir en compte les particularitats de les comunitats en els procediments de concurrència competitiva per garantir que puguin competir en nivell d'igualtat amb altres participants.</p>	
Instruments econòmics de suport	<p>Quotes específiques per a comunitats energètiques en el calendari indicatiu previst per a l'accés a instruments econòmics de suport.</p>	
Alliberament de capacitat en nusos	<p>Alliberament del 5% de la capacitat en els nusos de la xarxa reservats per celebrar concursos d'accés i connexió, que podrà atorgar-se per ordre de prelación a les noves instal·lacions de generació que formin part d'una comunitat energètica.</p>	

Les valoracions de la Xarxa per la sobirania energètica (Xse)

✓ Marc regulador

La proposta ofereix finalment un marc regulador per a les comunitats energètiques, fet que les dota de més seguretat jurídica, i regula expressament els drets i deures dels seus socis o membres, així com aspectes importants com el seu règim econòmic.

✓ Reconeixement dins del sector elèctric

Es reconeix la capacitat de les comunitats per participar a tots els mercats organitzats d'energia elèctrica, cosa que les situa formalment com un actor a tenir en compte dins del sector.

✓ Finalitat primordial

S'estableix específicament com a objectiu principal de les comunitats el proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus membres o socis o a les zones locals on operen, més que no pas els guanys financers. Aquesta obligació neix de la Directiva (UE) 2019/944 (art. 2.11). Malgrat això, es podria emprar un llenguatge encara més clar per descartar qualsevol opció d'afany de lucre.

✓ Alliberament de capacitat en nusos

La reserva del 5% de la capacitat en els nusos de la xarxa elèctrica reservats per celebrar concursos d'accés i connexió té com a objectiu garantir l'evacuació de la seva producció i és especialment rellevant degut a l'actual col·lapse dels nusos de la xarxa.

✗ Democràcia

La proposta limita la capacitat d'influència d'un sol soci o membre envers la resta, però ho fa de forma molt tímida. Amb el redactat actual, permet el control de facto de dos actors majoritaris i pot generar desigualtats insalvables amb l'entrada d'actors privats que puguin tenir el control sobre les decisions clau de la comunitat.

✗ Llars vulnerabilitzades

El projecte publicat pel MITECO passa de puntetes sobre la inclusió de llars vulnerabilitzades a les comunitats energètiques. Només hi fa referència en tres ocasions (una en l'exposició de motius) i en el sentit que la seva participació serà accessible per a elles, sense especificar com ni establir obligacions concretes com quotes o espais de participació.

✗ Radi d'acció

El text publicat genera molts dubtes respecte el concepte de "proximitat" emprat per a les comunitats d'energies renovables (art. 2.16 de la Directiva (UE) 2018/2001). Malgrat s'amplia a altres termes municipals en els casos de municipis de menys habitants, fa inviablès projectes d'àmbit comarcal que podrien dinamitzar molts territoris. A més, limita a 5 km el radi en el cas de municipis de major envergadura, tot reduint la distància que el propi IDAE havia establert en alguna de les seves convocatòries de programes d'incentius a proves pilot.

✘ Àmbit d'actuació de les comunitats ciutadanes d'energia

La proposta el circumscriu exclusivament al sector elèctric, tot excloent altres fòrmules i activitats que podrien convertir aquests projectes en autèntiques comunitats de vida.

✘ Obligació per a les companyies distribuïdores

Malgrat fer referència a què l'Administració haurà de garantir que les distribuïdores cooperaran amb les comunitats per facilitar les transferències d'energia, la realitat és que aquestes suposen un dels principals obstacles actualment en la seva proliferació. Es troben a faltar obligacions més concretes i sancions en el cas que no es compleixin amb les seves atribucions i dificultin la tasca de les comunitats.

✘ Decreixement

La proposta no situa en cap moment el decreixement com un dels pilars de la transició energètica. Això ens fa dubtar sobre les intencions reals del Ministeri i criticar el fet que simplement es vulgui canviar un model de producció per un altre sense alterar les pròpies dinàmiques del sistema.

Xarxa per la sobirania energètica (Xse)

xse.cat

xse@xse.cat